

IZOBRAZBA ČASNIKA NA ČASNIČKOJ ŠKOLI HVU "PETAR ZRINSKI" OD 1994. DO 1996. GODINE

Marko Buklijaš

UDK: 355.233(497.5)"1994/1996"
378.6:355(497.5)"1994/1996"

Izvorni znanstveni članak
Zaprimljeno: 15.6.2005.
Prihvaćeno: 25.11.2005.

Sažetak

Školovanje časnika i dočasnika započeto 1993. godine, nastavljeno je, kako u relativno mirnim uvjetima tako i u uvjetima ratnog djelovanja, u 1994., 1995. i 1996. godini. Polaznici četveromjesečnog i šestomjesečnog školovanja u 1995. godini sudjeluju u ratnim operacijama Bljesak, Ljeto '95. i Oluja, te potom nastavljaju školovanje u 1996. godini. U razdoblju od 1994. do 1996. godine četveromjesečnu izobrazbu završilo je pet naraštaja, a šestomjesečnu izobrazbu također pet naraštaja. Više časnika završilo je razne tečajeve: za pirotehničare, za zapovjednike tehničkih postrojbi, te za zapovjednike pričuvnih postrojbi iz svih operativnih zona. U tom razdoblju izmijenjeni su NPP-i i primijenjen sustav MPRI – DTAP, a izobrazba je, uz veću informatizaciju, prilagođena standardima NATO-a. Promjenama u sustavu odabira kandidata i kontinuiranom edukacijom nastavnog osoblja ostvarena je pozitivna selekcija kandidata za polaznike i nastavnike, pa je tako Časnička škola postigla izvrsne rezultate u 1994., 1995. i u 1996. godini.

Ključne riječi: izobrazba, časnici, Časnička škola, MPRI – DTAP, nastavni plan i program, razina voda/satnije, razina bojne/divizionara

UVOD

Početak devedesetih godina, Hrvatska je morala u ratu stvarati svoju vojsku kako bi se oduprla agresiji, oslobodila svoj teritorij i osigurala samostalnost. Postupno se legitimira profesionalna nadležnost vojske, stabilizira građansko društvo, a vojska ostaje u funkciji obrane i zaštite teritorijalnog integriteta, nacionalnog suvereniteta i ustavnog poretka. Kako vojska ne može biti izvan ili iznad utjecaja građanskih institucija, već mora biti profesionalna sastavnica hrvatskoga društva, nužno je bilo

Autor je časnik, profesor u mirovini, predavao je Vojnu povijest na HVU. Od početka formiranja Časničkog centra HV neposredno je sudjelovao, kao nastavnik, u procesu izobrazbe časnika HV-a.

i socijalizirati oružane snage u smislu prihvaćanja građanskih vrijednosti. Izobrazba časnika imala je važnu ulogu u ostvarenju toga zadatka.

Zbog toga je bilo važno da školovanje časnika i dočasnika ne bude izvan građanskog utjecaja, što se nastojalo ostvariti organizacijom školovanja, pomoću nastavnika i prenošenjem nastavnih sadržaja, koji su univerzalni i kojima je strana uskogrudnost, isključivost i zatvorenost. Časnik je vojnik-profesionalac, a istovremeno i građanin u svom društvu i stoga je nužno njegovo cjelovito vojno, građansko, stručno i humanističko obrazovanje.

Cilj izobrazbe je osposobljavanje polaznika – časnika za određenu razinu zapovjednika, koji će na temelju vojno-stručnih znanja, psiho-fizičke pripremljenosti i domoljubne svijesti uspješno obnašati zapovjedne dužnosti u postrojbama u skladu sa koncepcijom i hrvatskom vojnom doktrinom. Središnja aktivnost izobrazbe jest nastava kojom se, interakcijom polaznika, nastavnika, instruktora i zapovjednika, ostvaruju postojeći obrazovni i odgojni ciljevi. Proces usvajanja znanja, razvijanja sposobnosti i formiranja stavova polaznika oslanja se na sustavno i racionalno organizirano prenošenje generacijski utvrđenog znanja i iskustva. Stoga je nužno opće ciljeve i sadržajne cjeline izobrazbe postaviti u međusobni odnos, odnosno strukturirati sadržaj i plan izvedbe nastavnog programa, ili jednostavno izraditi nastavni plan i program (u nastavku NPP). Korištenjem iskustva iz Domovinskog rata te novih znanstvenih saznanja iz predmetnih područja aktualizirani su sadržaji NPP-a, koji su na makro i mikrorazini osigurali didaktičku osnovu izobrazbe polaznika Časničke škole.

Školovanje časnika započeto 1993. nastavljeno je u 1994. godini. Na temelju prijedloga kolegija Nastavnog odjela Hrvatskog vojnog učilišta iz veljače 1994. godine, uz odobrenje GSHV-a, skraćeno je vrijeme temeljne izobrazbe sa 6 na 4 mjeseca, uz izmjene NPP-a, a za razinu bojne vrijeme izobrazbe ostalo je 6 mjeseci. Dakle, od 1994. godine školovanje se realizira na dvije razine:

1. razina voda/satnije (četveromjesečna izobrazba)
2. razina bojne, kao viši oblik izobrazbe za zapovjedne funkcije (šestomjesečna izobrazba).

U razdoblju od 1994. do 1996. godine NPP-i su izmijenjeni i donijeti su novi. Mijenjani su prema sadržaju, vremenu i načinu provođenja, zavisno od funkcionalnih dužnosti za koje se polaznici školuju.

U 1994. godini školovanje je u ČŠHVU završio 3. i 4. naraštaj šestomjesečne izobrazbe (u nastavku: naraštaj 3/6 i 4/6) i 1. i 2. naraštaj četveromjesečne izobrazbe (u nastavku: naraštaj 1/4 i 2/4); 1995. godine završio je 5. naraštaj šestomjesečne izobrazbe (u nastavku: naraštaj 5/6) te 3. četveromjesečne izobrazbe, a u 1996. godini izobrazbu su završili: 6. i 7. naraštaj šestomjesečne izobrazbe (u nastavku: naraštaji 6/6 i 7/6) te 4. i 5. naraštaj četveromjesečne¹ (naraštaj 5/4) izobrazbe.

¹ Naraštaj 6/4 završio je izobrazbu 1997.

Časnička škola u sklopu HVU dala je veliki doprinos Domovinskom ratu školovanjem časničkog kadra za potrebe oružane borbe,² obrane zemlje i mirnodopskih uvjeta života i rada građana.

Za pisanje članka korišteni su dokumenti, spisi, zapovijedi i izvješća iz središnjeg Vojnog arhiva i to za 1994. godinu H (fascikl) brojevi: 1, 4, 5, 11, 12, 13, 14, 16, za 1995. i 1996. godinu brojevi: 3, 5, 10, 17, 18, 19 i 24. Korišteni su i dokumenti-izvješća o školovanju časničkih naraštaja iz pričuvnog arhiva Časničke škole.

IZOBRAZBA DJELATNIH ČASNIKA HV-a U 1994. GODINI

Na temelju prijedloga kolegija Nastavnog odjela HVU uz suglasnost sektora za obuku i školstvo GSHV-a pristupilo se skraćivanju vremena izobrazbe u ČŠ sa 6 na 4 mjeseca za razinu vod/satnija, dok je izobrazba na razini zapovjednika bojni/diviziona i načelnika rodova ostala i dalje ista – u trajanju od 6 mjeseci.

Temelji izobrazbe časnika svih rodova na razini zapovjednika vodova/satnija, bili su prilagođeni na temelju ranijih NPP-a za šestomjesečnu izobrazbu; vodilo se pritom računa o razini roda ili struke polaznika, predmetnim sadržajima i fondu sati nastavnih predmeta u toj četveromjesečnoj izobrazbi. Izobrazba časnika na školovanju za razinu bojna/divizion i načelnike rodova odvija se prema postojećim NPP za šestomjesečnu izobrazbu uz sadržajne i didaktičko-metodičke izmjene u vojno-specijalističkim predmetima. Novi model izobrazbe primijenjen je kod polaznika 4. naraštaja šestomjesečne izobrazbe, kada je u lipnju otpočela redovita izobrazba časnika za pričuvu na temelju novih, četveromjesečnih, NPP-a.

Treći naraštaj šestomjesečne izobrazbe (3/6), koji je započeo s nastavom 2. studenog 1993. godine, završio je 6. svibnja 1994. godine. Polaznici su bili svrstani u "A" i "B" klasu.³ Klasu "A" činilo je 9 nastavnih skupina koje su završile izobrazbu sa srednjom ocjenom 4,41, a klasa "B" je imala 7 nastavnih skupina i završila školovanje sa srednjom ocjenom 4,29. Ukupno u obje klase školovanje je završilo 398 polaznika, sa srednjom ocjenom 4,35. Školovani su časnici za zapovjednike voda, satnije i bojne pješaštva; zapovjednike voda, bitnice i diviziona topništva; zapovjednike oklopništva, veze, inženjerije, ABKO-a i pirotehničara.

Pripadnici HV-a, polaznici šestomjesečne izobrazbe u Časničkoj školi HVU, temeljem zapovijedi MORH-a od 3. svibnja 1994. godine⁴ nakon završetka izobrazbe za djelatne i pričuvne časničke dužnosti, u skladu s potrebama postrojbi, mogli su biti raspoređeni na višu zapovjednu razinu.

² Profesionalni časnici školovani su prvenstveno za oružanu borbu, pa se u nastavi vodilo računa o četiri čimbenika oružane borbe: čovjek, tehnika (naoružanje i oprema), prostor i vrijeme, a to se izučavalo u općevojnim, vojnostručnim i tehničkim predmetima.

³ Klasa 1/4 vođena je u izvješću kao 4/4 jer je školovanje započela istovremeno s naraštajem 4/6. Klasa 602-01/94-01/04, Ur.br. 3068-02-2-94-29, Zagreb, 7.11.1994.

⁴ Klasa 118-01/94-01/0*1, Ur.br. 512-20-05/94-51, Zagreb, 3.5.1994.

Od lipnja 1994. započelo se s novim, četveromjesečnim NPP-om. Izobrazba naraštaja 1/4 otpočela je 13. lipnja 1994. i završila 28.10.1994. godine.⁵ Polaznici su razvrstani u "A" i "B" klasu. Od 309 polaznika četveromjesečne izobrazbe 77 ih je bilo iz HVO-a, 42 iz pristožernih postrojbi, 77 iz brigada "R" sastava, 18 iz domobranskih postrojbi i 86 iz gardijskih "A" brigada. Polaznici su razvrstani u 14 nastavnih skupina ovisno o rodu, struci i specijalnosti. Nastavne skupine v/s ZMIN i v/b PZO uspješno su završile temeljnu izobrazbu s prosječnom ocjenom 4,62 i 4,32 i bili su upućeni u NS HRZ Zadar na završetak specijalističke izobrazbe. Od 309 polaznika pri HVO-u uspješno je apsolviralo njih 302, a 7 polaznika nije završilo izobrazbu.

Na temelju ranije izrađenog elaborata naraštaj 1/4 ČŠ je izveo taborovanje na vježbalištu Nabrđe – Gašinci od 10. do 16. listopada 1994. godine. Uočeni su određeni nedostaci tijekom taborovanja, pa je zaključeno da je bilo potrebno bolje pripremiti nastavnike i veću pozornost posvetiti sigurnosti polaznika u vrijeme vojne obuke.

TABLICA 1. Rezultati u klasi "A" prema nastavnim skupinama.

Nastavna skupina	Srednja ocjena skupine
1. v/b TOP	4,11
2. v/b TOP	4,54
v/b POB	4,34
v/s OMP	3,92
v/s INŽ	4,34
Ukupno	4,25

TABLICA 2. Rezultati u klasi "B" prema nastavnim skupinama.

Nastavna skupina	Srednja ocjena skupine
1. v/s P	3,96
2. v/s P	4,26
3. v/s P	4,14
4. v/s P	4,32
v/s VEZA	4,74
v/s ED	4,67
1. v/s TS	4,20
2. v/s TS	4,41
v/s PS	4,46
Ukupno	4,35

⁵ Klasa 602-01/94-01/04, Ur.br. 3068-02-2-94-29, Zagreb, 7.11.1994.

Ukupna srednja ocjena klase "A" i "B" zajedno, odnosno tadašnje populacije polaznika ČŠ-a bila je 4,30. Izvrstan uspjeh postiglo je 130 polaznika, vrlo dobar 135, dobar 35, a dovoljan 2. Izobrazbu su uspješno završila 302 polaznika.

Uzornim je ocjenjeno vladanje kod 207, a dobrim kod 95 polaznika. Za postignute rezultate jedan je polaznik nagrađen samokresom, 14 knjigom, 14 ih je pohvaljeno od strane Zapovjednika HVU, a 26 od strane Zapovjednika ČŠ-a. Jednom polazniku je prekinuta izobrazba zbog grubog narušavanja vojne stege, a za 5 polaznika je izrečena stegovna mjera pismene opomene radi samovolje u obnašanju vojne dužnosti.

U raščlambi je konstatirano da u nastavi nedostaju stručni nastavnici za predmete: Pješništvo, Obavještajno osiguranje, Taktika, POB, ABKO, Veza, Informatika, Naoružanje i Logistika.

Četvoromjesečnim školovanjem časnika u ČŠ HVU, povećani su efektivni kapaciteti Učilišta u izobrazbi časnika za razinu zapovjednika voda/satnije, a za ovu izobrazbu izražena je i najveća potreba u HV-u. Nije narušena kvaliteta izobrazbe, bez obzira na smanjenje fonda sati, skraćivanje i ukidanje nekih sadržaja u pojedinim predmetima. Novim NPP-om za šestomjesečnu izobrazbu zapovjednika bojne/divizionara u trajanju, bitno je podignuta kvaliteta čemu je pridonio smanjen broj polaznika, bolja selekcija i poboljšanje nastavne strukture.

Izobrazba 4. naraštaja polaznika (razine bojni i načelnici rodova), koji se školuju u trajanju od 6 mjeseci (4/6) prema izmijenjenim NPP-ima otpočela je 13. lipnja 1994. godine, a završena 23. prosinca 1994. godine.⁶

Polaznici, njih 94-oro, razvrstani su u pet nastavnih skupina, ovisno o rodu i razini izobrazbe. Postojale su sljedeće skupine: 1. i 2. bojna pješništva, načelnici – zapovjednici bojni OMP-a, INŽ-a i ABKO-a.⁷ Polaznici dolaze iz sljedećih postrojbi: gardijske brigade, brigade "R" sastava pričuvne postrojbe, podstožerne postrojbe HVO-a, Vojne policije i HRM-a. Došli su iz zapovjednih područja: Zagreb, Split, Gospić, Bjelovar, Karlovac i HVO, a tamo su obnašali dužnosti zapovjednika: bojne, satnije, voda ili su bili načelnici odnosno savjetnici. Činovi polaznika bili su bojničnik, satnik, natporučnik, poručnik, a među polaznicima bilo je i 26 vojnika.

Bilo je predviđeno da svaki naraštaj pored teoretske nastave ima i praktično-primijenjene oblike nastave, kao što su razne vježbe u korištenju MTS i taborovanja. Taj naraštaj nije imao vlastito taborovanje, već su njegovi polaznici sudjelovali kao promatrači dvostrane taktičke vježbe naraštaja 1/4 na taborovanju u vremenu od 10. do 13. listopada 1994. godine na Vojnom poligonu Gašinci.

Dvojica polaznika, pripadnici HVO-a, nastavili su školovanje na razini bojne pješništva odlukom PU MORH-a, nakon četvoromjesečne izobrazbe (razina satnije) koja je završena 28. listopada.

Polaznici, školovani za zapovjednike bojne pješništva i načelnike/zapovjednike INŽ-a, ABKO-a i OMP-a završili su izobrazbu s prosjekom 4,55, što je odlična ocjena

⁶ ČŠ, Klasa 818-06/95-01/01, Ur.br. 3068-02/02-95-01, Zagreb, 29.11.1994.

⁷ HVU, Klasa 602-01/94-01/23, Ur.br. 3068-01-94-14, Zagreb, 12.12.1994.

za cijeli naraštaj, najviša u odnosu na prethodne naraštaje. Tijekom izobrazbe tri polaznika, zbog neopravdanih izostanaka s nastave, izgubili su pravo na daljnju izobrazbu.

Drugi naraštaj četveromjesečne izobrazbe započeo je s edukacijom 21. studenog 1994. godine a završio 21. travnja 1995. godine. Naraštaj je imao dvije klase "A" s tri nastavne skupine v/s inženjerije i dvije v/b topništva i "B" klasu s četiri nastavne skupine: v/s veze, vod tehničke struke i vod elektronskog djelovanja. Klasa "A" je brojila 62 polaznika, a klasa "B" 76 polaznika, što je ukupno za obje klase 138 polaznika. Srednja ocjena klase "A" bila je 4,62 a klase "B" 4,37, dakle ukupno za cijeli naraštaj 4,49. Postignut je vrlo dobar uspjeh, što je izraz zalaganja polaznika i nastavnika koji su tome pridonijeli svojim stručnim i pedagoškim radom.

Tijekom 1994. godine u HVU, a time i u ČŠ-u prišlo se postupno sustavnom, didaktičko-metodičkom usavršavanju nastavnika i instruktora. Značajno je povezivanje HVU i nastavnika sa školama i fakultetima u građanstvu prisustvovanjem i sudjelovanjem u seminarima u izmjeni znanja i iskustva. Važna je bila i povezanost s Filozofskim fakultetom u vezi hrvatskoga i stranih jezika i skupine pedagoško-psiholoških predmeta.

Nastavnici i polaznici slani su u školu stranih jezika, koja je formirana u sklopu HVU, pored ČŠ-a, ZŠŠ-a i DŠ-a. Hrvatski jezik je uvršten u NPP školovanja polaznika, a održavani su seminari s nastavnicima radi ostvarivanja čistoće i jasnoće jezika u nastavi i u pisanju nastavnih materijala – lekcija, skripti, priručnika i udžbenika, potrebnih za predmetnu nastavu.

U nastavi je izuzetno važno funkcioniranje, uvjetno rečeno, didaktičkog četverokuta: nastavnici, polaznici, tematski sadržaji i nastavna sredstva i pomagala. Stoga je u Časničkoj školi od 9. do 15. lipnja 1994. godine održan seminar za didaktičko-metodičko osposobljavanje nastavnika i zapovjednika nastavnih skupina. Obrađene su teme: struktura nastavnog procesa, pripreme nastavnika za nastavu, ocjenjivanje i metodičko pokazna predavanja iz opće vojnih i vojno-stručnih predmeta.

U razdoblju kojim se bavi ovaj rad, na ČŠ-u su predavali:

- a. Predmetni nastavnici: Atomsko-biološko-kemijska obrana i zaštita – Bilić, Cvetković, Smoljan; Logističko osiguranje – Mihalj Strmečki; Obavještajno-sigurnosna djelatnost – Bartolac, Fusić, Horvat; Opća taktika – Zdenko Boban, Zoran Bradić, Boris Dimitrijević, Željko Petrović, Ivica Potulipac, Dražen Stokić; Tjelovježba – Matija Aračić, Njego Kožulj, Ranko Novoselec, Damir Šimunić, Alojz Štrajbek; Upravljanje obukom vojnika – Marijan Strnad; Vođenje i zapovijedanje – Tomo Radičević, Marijan Strnad, Željko Valentić; Vojno komuniciranje – Marica Šarić; Vojna psihologija – Jasenka Badžak, Zoran Komar, Želimir Pavlina; Vojna pedagogija – Dubravka Janko, Jasenka Palić; Vojno-politička povijest Hrvatske – Marko Buklijaš, Damir Jug, Marin Perković; Vojna topografija – Zdenko Čavar, Jure Lulić, Danijel Vovk.
- b. Nastavnici specijalističke izobrazbe rodova/struka: Damir Babić, Zvonko Bago, Mato Borić, Jadranko Caparin, Ivan Cvetkov, Ivan Čeak, Ivan Damiani, Boris

Dukarić, Mladen Fijačko, Nenad Gadanac, Damir Ivančan, Tihomir Jakopović, Joško Livaković, Stevan Matić, Duško Matijević, Josip Mihaljević, Stjepan Miloš, Ivan Muić, Paić, Davor Pavičić, Petrović, Nikola Smolić, Stjepan Šeparić, Dražen Šimunović, Berislav Šipicki, Marijan Škoti.

Radi uvida u stanje i unapređenja nastave u ČŠ-u, vršen je povremeni nadzor i to na različitim razinama zapovijedanja. Tako je na temelju zapovijedi v.d. Zapovjednika HVU od 24. kolovoza 1994. izvršen izvanredni nadzor nastave u ČŠ-u, dana 29. i 30. kolovoza 1994. godine.⁸ Nadzor je proveden planski prema listi vrednovanja nastave, koja je obuhvatila 20 dimenzija nastavnih aktivnosti, a sastavila ju je Uprava za školstvo GSHV-a. U Tablici 3 naveden je zbirni pregled vrednovanja nastave.

TABLICA 3. Zbirni pregled vrednovanja nastave

Redni broj	Ocjena sadržaja teme	Odličan	Vrlo dobar	Dobar	Slab
1.	Usklađenost teme s NPP	14	1		
2.	Prilagođenost teme raspoređenom vremenu	11	4		
3.	Stručna razina nastavnih sadržaja	10	1	1	
4.	Usklađenost teme s predznanjem polaznika	7	6		
5.	Ocjena organizacije i tijeka nastave; Plan realizacije nastavnih sadržaja	12	2	1	
6.	Mikrostruktura nastavnog sata	8	5	1	
7.	Sudjelovanje polaznika u nastavi	6	8		
8.	Korištenje vremena: početak – završetak	11	2	2	
9.	Opće raspoloženje na nastavi	7	7		
10.	Didaktičko-metodički aspekti; Očiglednost nastave	9	4		
11.	Materijalno osiguranje nastave	11	2		
12.	Raznolikost nastavnih metoda	9	5		
13.	Postupak; Sustavnost – sinteza	10	1	1	
14.	Ocjena i stručna pripremljenost nastavnika	13	2		
15.	Ugled i autoritet nastavnika	13	1	1	
16.	Sposobnost izražavanja i prenošenja znanja	7	7		
17.	Motivacija polaznika				
18.	Prenošenje iskustava iz Domovinskog rata	7	2		
19.	Suradnja s polaznicima	11	4		
20.	Mjere sigurnosti na nastavi	7			

Nadzorom je stečen uvid u prisustvovanje i ponašanje polaznika u nastavi, kvalitetu nastave i tijek nastavnog procesa; u izvedbu nastave s obzirom na ciljeve i zadaće izobrazbe polaznika i didaktičko-metodičke aspekte; u stručnu i metodičku

⁸ HVU, Klasa 602-01 /94-01/01, Ur.br. 3068-02/01-94-167, Zagreb, 5.9.1994.

osposobljenost nastavnika; u aktivnost polaznika tijekom nastave; primjenu iskustva iz Domovinskog rata i materijalno-tehničku opremljenost nastave. Utvrđena je i potreba nabavke suvremenih sredstava i pomagala, formiranje i opremanje kabineta i učionica. Spomenuta je i nužnost formiranja kabineta za Vojnu i političku povijest Hrvatske, jer sadržaji ovog predmeta (ranije DO) imaju značajnu ulogu u oblikovanju svijesti polaznika – časnika HV-a.

Personalna uprava MORH-a tražila je u svom dopisu od 12. prosinca 1994. godine⁹ i od Zapovjedništva HVU popis djelatnika (DVO, GO) za školovanje na dodiplomskim i poslijediplomskim studijima u školskoj godini 1995./96.. Temeljni kriteriji na osnovu kojih se određuju kandidati za to školovanje jesu:

1. djelatni sastav MORH-a (DVO, GO)
2. niža stručna sprema od ustrojbeno potrebite
3. osobit doprinos tijekom Domovinskog rata
4. uspješnost u obnašanju zapovjednih i drugih dužnosti u MORH-u
5. pripadnost HV-u više od 24 mjeseca
6. završena provjera SIS-a.

Kriteriji se nisu uvijek dosljedno poštivali, ali je postignut napredak u pozitivnoj selekciji kandidata. Jedan broj nastavnih djelatnika ČŠ-a upućivan je na osobni zahtjev i radi potrebe službe na školovanje uz rad, kako stručno, tako i pedagoško.

U 1994. godini, prvi put u postojanju ČŠ-a provedena je stožerno ratna vježba, jedinstvena dvostupna na kraćem odstojanju s izlaskom na teren u vremenu od 6. do 8. prosinca. Cilj ove vježbe bio je praktično osposobljavanje polaznika za planiranje, odlučivanje i izvedbu bojnih djelovanja, te sudjelovanje u organizaciji, vođenju i zapovijedanju, te radu s ZM-om bojne u napadu i obrani. U evaluaciji je zaključeno kako bi složenije primjenjive oblike obuke trebalo ugraditi u NPP u dužem vremenskom trajanju, kako bi se polaznici bolje osposobili za timski rad na poslovima pripremanja i izvođenja borbenih djelovanja.

Postignuti su veliki uspjesi u nastavi, ali su evidentirani problemi subjektivnoga i objektivnog karaktera.

1. Nedostatak više visoko-stručno osposobljenih nastavnika iz područja: pješništva, opće taktike, taktike rodova i službi: POB-a, TOP-a, ABKO-a, veze, klasičnog oružja, streljiva i MES-a, obavještajnog osiguranja, te opskrbne i informatičke struke.
2. Vidljivi nedostatak materijalnih, posebno nastavnih sredstava: računala, grafoskopa, dijaprojektora, TV tehnike, trenažera za obuku, simulatora i dr., te zastarjelost opreme tiskare, što usporava izdavanje nastavne literature. Napravljen je plan opremanja učionica i kabineta nastavnim sredstvima i pomagalicama za 1994. godinu na katedrama, u nastavnim skupinama i prostorima.

⁹ Klasa 118-01/94-01/01, Ur.br. 512-20-05/94-2848, Zagreb, 12.12.1994.

3. Nije bilo sustavno riješeno pitanje stimuliranja nastavnika i instruktora radi daljeg stručnog usavršavanja, poticaja stalnog ostajanja u procesu nastave, pa otuda velika fluktuacija, posebno mladih perspektivnih kadrova. Nastavnici nisu imali riješena statusna pitanja, posebno promicanje u čin, napredovanje u službi, prelazak GO-a u djelatnu vojnu službu, plaćanje školovanja, stanovanje, plaće i dr.
Nije postojalo dovoljno razumijevanja, posebno na višoj razini za izdavačku djelatnost nastavnika, kad se radi o pisanju skripti, priručnika i udžbenika¹⁰, jer nije postojala pravna regulativa i financijska stimulacija.
4. Kako bi škola normalno funkcionirala, potrebno je donijeti propisnik HVU i statut ČŠ-a, te druge prateće dokumente.
5. Iako je u ovom razdoblju izvršena znatno bolja selekcija polaznika, bilo bi korisno održati više sastanaka s predstavnicima postrojbi koje šalju polaznike na izobrazbu u HVU.

IZOBRAZBA DJELATNIH ČASNIKA HV-a U 1995. GODINI

Smjernice za školovanje časnika i dočasnika HV-a u 1995. godini date su u Godišnjoj zapovijedi Načelnika GSHV-a za obuku¹¹ i Godišnje zapovijedi za školovanje i obuku u HVU "Petar Zrinski".¹² Predviđeno je da se školovanje provodi prema već utvrđenoj dinamici, sukladno postojećim i inoviranim NPP-ima uz obradu teme za obuku "Napadne operacije HV", što je imalo opravdanje s obzirom na predstojeće operacije HV-a.

Tijekom školovanja težište je na prijelaznoj izobrazbi polaznika sudionika Domovinskog rata, prema rodovima i strukturama, i zapovjednim razinama u funkciji crte bojišnice, te usvajanju znanja, vještina i navika s naglaskom na borbi, boju, operaciji, združenim operacijama i logističkoj potpori. Potrebno je nastaviti s školovanjem djelatnika HVU na dodiplomskim i poslijediplomskim studijima, a to se posebno odnosi na nastavnike. Bitno je sudjelovanje nastavnika u izmjeni i dopuni NPP-a i provedbi pilot-tečajeva za izobrazbu časnika prema MPRI – DTAP.¹³ Osim toga, potrebna je posebna pozornost pri didaktičko-metodičkom osposobljavanju i učenju strnih jezika nastavnika i instruktora.

¹⁰ Napisane su lekcije i skripte iz: ABKO-a, Vojne topografije, Opće taktike, DO – HVPP, Informatike, Veze – radiouređaji, Logistike, Topništva, Oklopništva, Nastave gađanja, Vojne pedagogije i psihologije i Informiranja i komuniciranja i dr., što je nedovoljno s obzirom na potrebe nastave u školi.

¹¹ Klasa 813-01/94-02, Ur.br. 512-06-18-94-1, Zagreb, 31.12.1994.

¹² Klasa 813-01/95-01/01, Ur.br. 3068-02/1-95-02, Zagreb, 20.1.1995.

¹³ MPRI (Military Professional Incorporated) je privatna američka tvrtka na čelu s umirovljenim generalom Richardom Griffithsom, angažirana od strane MORH-a od rujna 1994. godine; s timom od 15 stručnjaka obučavala je časnike i dočasnike HV za tranzicijsko razdoblje. Nakon operacije Bljesak obučavali su ih u borbenoj obuci postrojbi, te iz operacijskih središta pratili akcije HV-a. Prema sustavu MPRI – DTAP izmijenjeni su dijelom NPP-i i prilagođeni zahtjevima suvremene vojne nastave i NATO-vim standardima.

Planira se cjelovito unapređenje nastavnog procesa: redovan nadzor, vrednovanje nastavnih rezultata, izvođenje planske obuke, pisanje lekcije, skripta i drugih nastavnih materijala, davanje stvarne potpore na osnovu zahtjeva katedri prema normativima putem logistike HVU. Obuka djelatnika i polaznika ČŠ-a planirana je u NPP-u i provodi se kao godišnja tema u obuci "Napadna operacija HV" s ciljem povećane motivacije i jačanje borbenog morala.

Nakon završetka naraštaja 4/6, izvršen je prijem 5. naraštaja šestomjesečne izobrazbe ČŠ-a na temelju Zapovijedi zamjenika zapovjednika HVU-a brigadira Veselka Gabričevića od 11. siječnja 1995. godine. Formirana je komisija za prijem u sastavu bojnik Ivan Šteker, bojnik Josip Jagar i poručnik Marino Marković.

Prijam naraštaja 5/6 izvršen je 15. siječnja, a izobrazba je započela 16. siječnja 1995.¹⁴, trebalo joj je pristupiti 130 časnika HV-a. Ovu šestomjesečnu izobrazbu završilo je 115 polaznika, svrstanih u 7 nastavnih skupina. Nastavna skupina n/b PZO-a tijekom svibnja završava opći i temeljni dio izobrazbe, pa se premješta u ZNS Zadar, gdje nastavlja sa specijalističkim dijelom izobrazbe. Ova nastavna skupina stoga nije navedena u Tablici 4.

TABLICA 4. Nastavne skupine, broj polaznika i prosječne ocjene na kraju izobrazbe

Nastavna skupina	Broj polaznika	Prosječna ocjena
1. b. P	28	4,51
2. b. P	28	4,57
b. INŽ	18	4,31
div. TOP	20	4,48
n/b OMP	11	4,41
nač. VEZE	10	4,51
Ukupno	115	4,46

Odlukom ministra obrane, ovaj naraštaj prekid izobrazbe od 1. do 10. kolovoza 1995. radi sudjelovanja u operaciji Oluja. Navodimo sljedeće: dana 4. kolovoza, prvoga dana operacije Oluja poginuo je pukovnik Predrag Matanović, pripadnik 2. gb., polaznik 2. bojne pješaštva, prilikom proboja crte bojišnice kod Mošćenice, a dva polaznika bila su ranjena.

Tijekom izobrazbe s polaznicima divizionarnog topništva provedeno je taborovanje na poligonu Gašinci od 5. do 7. srpnja 1995. godine. S cjelokupnim naraštajem provedena je stožerno-ratna vježba od 25. do 28. srpnja s temeljnim ciljem

¹⁴ Klasa 818-06/95-01/01, Ur.br. 3068-02/2-95-58, Zagreb, 11.8.1995.

osposobljavanja polaznika te razine za pripremanje, planiranje, odlučivanje i donošenje odluka za izvedbu bojevih napada bojne/divizionara.

Tijekom izobrazbe, red i stega bili su zadovoljavajući; četvorici polaznika, zbog samovoljnog izbivanja s nastave, izrečene su stegovne mjere pismene opomene. Na temelju mišljenja zapovjednika nastavnih skupina i predmetnih nastavnika, ocjenu uzorno vladanje dobilo je 87 polaznika, a dobro 28 polaznika. Na kraju izobrazbe naraštaja 10. kolovoza 1995. godine, utvrđen je prosječan uspjeh 4,46, a ocjenom izvrstan, završila su 72 polaznika, ocjenom vrlo dobar 42 i jedan s dobrim uspjehom.

Nagradu za najboljeg polaznika – samokres – uručena je bratu puk. Predraga Matanovića, koji je poginuo početkom operacije Oluja. Uručio ju je general Zbora Zvonimira Červenko, NGSHV. Zapovjednik HVU pismeno je pohvalio 15 polaznika, a Zapovjednik ČŠ-a 15, dok je 6 polaznika nagrađeno knjigama.

Sudionici raščlambe¹⁵ izobrazbe naraštaja 5/6 ČŠ održane 10. studenog 1995. na temelju rezultata postignutih u proteklom razdoblju utvrdili su sljedeće:

- NPP-i su u cijelosti ostvareni.
- Postignuti uspjeh na kraju izobrazbe ne zaostaje za prijašnjim naraštajima, unatoč prekidu školovanja radi neposrednog sudjelovanja u vojnim operacijama Bljesak i Oluja.
- S naraštajem 3/4 uspješno je provedeno taborovanje s glavnim sadržajem taktičke vježbe s bojnim ciljanjem, a sve je izvedeno kao tematska cjelina "Gardijska brigada u napadu – gardijska bojna u obrani", pored toga provedeno je 15 satnijskih vježbi, 3 školska i 3 bojna gađanja.
- Pozitivnom selekcijom kandidata za polaznike, dobiveni su kandidati sa znatno većim predznanjem i većom motiviranošću za nastavu, za korištenje nastavne i druge literature, kao i za vojni poziv u cjelini.
- U buduću je potrebno sustavno pratiti opterećenje nastavnika, pomoći im u didaktičko-metodičkom osposobljavanju, kako bi u nastavi još kvalitetnije radili.
- Za obuku i provođenja vježbi i taborovanja moći će novi naraštaji koristiti poligone Slunj i Cerovac na nedavno oslobođenom teritoriju.
- NPP-u su potrebne veće izmjene, a očekuju se novi NPP s ugrađenim inačicama programa DTAP, što će biti uvod za prelazak na novi sustav školovanja časnika i dočasnika HV-a.
- Zapovjedne strukture moraju strogo poštivati vrijeme početka nastave, izobrazbe, vodeći računa o smještajnim kapacitetima ČŠ-a.

Priznanja su odana nastavnicima, ali nije adekvatno vrednovan njihov rad i otežana su promaknuća i napredovanja iako se radi o najstručnijem kadru u HVU i u široj vojnoj strukturi.

U raščlambi izobrazbe ukazano je na pozitivna iskustva i probleme. Tada još nije bio donijet propisnik o radu Učilišta, kao ni statut Škole ni drugi prateći dokumenti, što je otežavalo normalno odvijanje nastavnog procesa. Zahtijevana je veća pozornost

¹⁵ Klasa: 818-06/95-01/01, Ur.br. 3068-02/2-95-62. Zagreb, 11.11.1995.

pri selekciji kandidata, a Personalna uprava bi trebala raspolagati i slati više podataka o budućim polaznicima izobrazbe.

Temeljem godišnje zapovijedi za školovanje i obuku u HVU "Petar Zrinski" organiziran je seminar¹⁶ za didaktičko-metodičko osposobljavanje nastavnika radi unapređivanja nastave.

Prema planu obrađene su teme:

1. "Vrednovanje znanja polaznika, metode, oblici i kriteriji"
2. "Nastavna sredstva i pomagala, vrste i namjena, kao i njihova primjena u nastavi"
3. "Značaj, organizacija, metode i oblici provedbe praktičnih oblika izobrazbe za rodove KoV-a"
4. "Mentorski rad sa vojno-stručno osposobljenim polaznicima".

Voditelji, predavači i sudionici seminara dali su u raščlambi više korisnih prijedloga sa svrhom daljnjeg unapređenja izobrazbe polaznika. Pedagoško-psihološka izobrazba nastavnika i instruktora vojnih škola bila je predmet pozornosti Uprave za školstvo GSHV-a¹⁷, jer je ona uz odgovarajuću stručno-specijalističku izobrazbu temelj dobrog izvođenja nastave i izvannastavnih aktivnosti u vojnoj školi.¹⁸

U Časničkoj školi pedagoško-psihološka izobrazba polaznika vezana je za nastavne predmete opća i vojna pedagogija i psihologija i za IPD. Dio nastavnika, a posebno instruktora iz stručno specijalističkih predmeta, nije imao pedagoško-psihološku izobrazbu, pa je bio obvezan steći je u određenom roku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, katedra Pedagogijske znanosti, na temelju potreba i dogovora s HVU, pretpostavljena Upravom za školstvo GSHV-a.

U HVU "Petar Zrinski", pa tako i u ČŠ-u, posebno se promišljalo o izmjenama i dopunama NPP-a za četvero- i šestomjesečnu izobrazbu časnika radi unapređenja nastave i obuke. Tako je HVU 11. listopada 1995. uputio Upravi za školstvo GS HV-a Prijedlog inovacije NPP-a za četveromjesečnu izobrazbu časnika¹⁹ i ujedno zatražio potrebnu suglasnost. Inovacije NPP-a razina vod/satnija, koje je predlagao kolegij Nastavnog odjela HVU-a, rezultati su raščlambe četveromjesečne izobrazbe časnika, zaključno s 2. naraštajem, te iskustva iz nastave i provedbe postojećeg NPP-a, sudionika operacija Bljesak, Ljeto i Oluje i te provedbe MPRI – DTAP-a s časnicima.

Predložene novine odnose se na promjenu fonda sati i sadržaja u općevojnom području, predlaže se izmjena fonda sati u nastavnim predmetima, a u predmet Vojno komuniciranje uvode se novi sadržaji sukladno programu MPRI – DTAP. Povećan je fond sati u predmetima: Vođenje i zapovijedanje i Vojna topografija, a smanjen u predmetu Postrojbeni obuka. U vođenju i zapovijedanju potrebne su veće izmjene

¹⁶ Klasa 818-06/95-01/02, Ur.br. 3068-02/1-95-73. Zagreb, 5.5.1995.

¹⁷ Uprava školstva GSHV, Klasa 818-01/95-174/03; Ur.br. 512-06-17/95-4, Zagreb, 30.6.1995.

¹⁸ Pedagoško-psihološka izobrazba nastavnika uvjetovana je složnošću zadaće u izobrazbi polaznika vojne škole, potrebom praćenja njihovog rada, novina i osuvremenjivanja ranije stečenih znanja nastavnika i instruktora.

¹⁹ Klasa 818-06/95-01/02, Ur.br. 3068-02/1-95-246. Zagreb, 11.10.1995.

i prilagođavanje programskih sadržaja programa MPRI – DTAP. Taktici rodova, kao posebnom predmetu, znatno je povećan fond sati, jer se radi o ključnom predmetu u izobrazbi časnika – zapovjednika. Predviđena je preraspodjela fonda sati kako bi se u specijalističkom nastavnom području izbjeglo nepotrebno preklapanje među srodnim predmetima.

Prema Izvješću o završetku izobrazbe naraštaja 3/4 ČŠ-a upućenom odjelu za planiranje i školovanje Personalne uprave MORH-a²⁰, izobrazba tog naraštaja započeta je 21. svibnja 1995. godine. Prema preliminarnom popisu izobrazbi je trebalo pristupiti 225, a pristupilo je 229 polaznika. Polaznici su razvrstani u 10 nastavnih skupina, ovisno o radu i struci predviđene izobrazbe

TABLICA 5. Broj polaznika prema nastavnim skupinama.

R. br.	Nastavna skupina	Broj polaznika
1.	v/s P	34 polaznika
2.	v/s P	33 polaznika
3.	v/b TOP	20 polaznika
4.	v/b POB	20 polaznika
5.	v/s OMP	26 polaznika
6.	v/s VEZE	25 polaznika
7.	v/s ABKO	10 polaznika
8.	v/s PS	19 polaznika
9.	v/s ZMIN	17 polaznika
10.	v/b PZO	25 polaznika
	Ukupno	229 polaznika

Ovaj naraštaj je imao prekid tijekom izobrazbe od 2. do 21. kolovoza jer je neposredno sudjelovao u operaciji Oluja. Dvojica polaznika bili su teže ranjeni. Nakon završetka općeg i temeljnog dijela izobrazbe nastavne skupine v/s ZMIN od 2. kolovoza i v/b PZO od 11. kolovoza 1995. premještaju se u ZNS Zadar (42 polaznika), gdje su nastavili specijalističku izobrazbu.

Na temelju Zapovijedi zastupnika Zapovjedništva HVU-a brigadira Veselka Gabričevića, od 14. rujna 1995. godine²¹, provedeno je taborovanje s polaznicima izobrazbe naraštaja 3/4 u vremenu od 2. do 8. listopada 1995. na poligonu Gašinci gdje su uspješno izvedene sve složene taktičke vježbe i bojna ciljana iz topničko-raketnih i oklopnih sustava, jer se radilo o dvostranoj taktičkoj vježbi. U zapovjedništvu

²⁰ Klasa 818-06/95-01/01, Ur.br. 3068-02/2-95-60. Zagreb, 25.10.1995.

²¹ Klasa 818-06/95-01/02, Ur.br. 3068-02/1-95-217.

taborovanja bili su: brigadir Stjepan Cifrek²², zapovjednik – pukovnik Josip Skoko, satnik Marko Majdančić, natporučnik Josip Tudek, mr. Ivica Hrastović, natporučnik Ivan Peić i dr. Vera Đurković. Vježbe na taborovanju predviđene elaboratom izvedene su pod zapovjedništvom pukovnika Josipa Skoka. Logističku potporu osiguravao je u koordinaciji HVU – ZM Đakovo – ZZP Osijek, a posebna je zasluga puk. Mihalja Strmečkog. Moralno političku pripremu i informiranje provodio je mr. Ivica Hrastović. Za prometno osiguranje cijeli PON, bio je odgovoran puk. Boris Škoti.

Izobrazba naraštaja 3/4 završena je 19. listopada 1995. godine; svjedodžbe je dobilo 186 polaznika. Jedan pripadnik HVO-a zbog bolesti nije završio izobrazbu. Srednja ocjena naraštaja bila je 4,34. Zbog nepoštivanja stege i reda, kažnjeno je 15 polaznika i to 11 pismenom opomenom i 4 ukorom zapovjednika ČŠ-a. Primijenjene su i stimulativne mjere te je nagrađeno 10 polaznika. Samokres je od Načelnika GSHV-a dobio natporučnik Zvonimir Madžar, kompas od Zapovjednika HVU satnik Darko Brezovac, a 8 polaznika je nagrađeno knjigom. Pismenu pohvalu Zapovjednika HVU-a dobilo je 9 polaznika, te je posebno pohvaljena nastavna skupina v/s Prometne struke sa zapovjednikom Boškom Marijanom. Zapovjednik ČŠ-a brigadir Stjepan Cifrek, pismeno je pohvalio 19 polaznika ČŠ-a.

Zastupnik zapovjednika HVU-a Veselko Gabričević u svojoj zapovijedi od 11. studenog 1995. godine naveo je prava i obaveze polaznika izobrazbe u Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", a time i polaznika Časničke škole HV. Prava izobrazbe polaznika u Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" (HVU):

- U HVU opskrbljuju se nastavnim materijalom, koriste knjižnice, kabinete, laboratorije, opremu, učila i prostorije koje su im namijenjene u i izvan redovne nastave
- Iznose mišljenja i predlažu usavršavanje nastave, života i rad u HVU
- U slobodnom vremenu koriste prostore i sadržaje HVU, namijenjene kulturnom i fizičkom razvoju, te zabavnom životu (športske dvorane i terene, prostore kluba časnika i dr.)
- Iznose prigovore na danu ocjenu i zahtijevaju ponovno polaganje ispita pred nastavnikom, kao i polaganje ispita pred komisijom
- Zahtijevaju konzultacije i dodatnu nastavu iz predmeta za koje smatraju da je to potrebno
- Mogu biti članovi sekcija koje su organizirane u HVU, te sudjelovati na natjecanjima kao članovi ekipa HVU
- Koriste slobodno vrijeme i primaju posjete sukladno Službovniku OS RH i organizacijskoj zapovijedi zapovjednika HVU
- Po završetku izobrazbe dobiju odgovarajući dokument o osposobljenosti izobrazbom.

²² Brigadir Stjepan Cifrek bio je zapovjednik Časničke škole 1994. godine i dao je izuzetan doprinos razvitku škole.

Obveze polaznika na izobrazbi u HVU:

- Obvezatno prisustvovanje svim planiranim nastavnim djelatnostima (predavanja, vježbe, posebni oblici nastave), djelatno sudjelovanje u nastavi, sustavno, savjesno i marljivo svladavanje nastavnog gradiva, te polaganje predviđenih ispita.
- Tijekom izobrazbe, obnašanje dužnosti u HVU, predviđene Općim pravilima OS RH.
- Kulturno i pristojno ponašanje prema drugim polaznicima, nastavnicima, nadređenima i starijima, sukladno Službovniku OS RH.
- Odijevanje i označavanje odora u skladu je sa zapovijedi Načelnika GSHV od 07. lipnja 1995. godine, a prema Privremenom napatku o odijevanju i označavanju OSRH.
- U slučaju bolesti, liječenja i odlaska na bolovanje, pridržavanje Zapovijedi Zapovjednika HVU od 10. svibnja 1995.godine, a u svezi djelovanja Ambulante HVU.
- Čuvanje nastavne i druge opreme, oružja, tehničkih sredstava, prostorija, športske opreme i terena, te nadoknada štete napravljene namjerno ili nepažnjom.
- Tijekom izobrazbe stanuju u vojarni HVU.
- U slučaju angažiranja ili potrebe za polaznikom od strane postrojbe, ista je dužna uputiti zahtjev PU MORH-a radi dobivanja odobrenja.
- Sudjelovanje u drugim aktivnostima i izvršavanje zadaća koje im zapovijedi nadređeni.

Kad polaznik iz bilo kojih razloga izgubi 15 posto ili više od fonda sati planiranog za njegovu izobrazbu ili neopravdano izostane 15 školskih sati s nastave, HVU "Petar Zrinski" Personalnoj upravi MORH-a predlaže prekid izobrazbe i određeni postupak s polaznikom (odlazak sa izobrazbe, prekid izobrazbe i nastavak u sljedećoj klasi i slično). Na druge stegovne pogreške i prijestupe polaznika na izobrazbi primjenjuju se propisi o stezi u OS RH, posebice vodeći računa o tome da se radi o polaznicima koji nakon izobrazbe preuzimaju odgovorne dužnosti u HV-u. Ova zapovijed dijelom je pokrivala postojeću prazninu, jer još nije bio donijet Statut HVU.

U proteklom vremenu došlo je do bitne vrijednosne transformacije u strukturi vojske i obrane, jer su izrasli školovani novi časnici, regrutirani iz građanstva i ranije vojne strukture, koji su obavili svoju zadaću u stvaranju i obrani samostalne Hrvatske, a neki još i danas odrađuju zadaću u stvaranju moderne hrvatske vojske.

IZOBRAZBA DJELATNIH ČASNIKA HV-a U 1996. GODINI

U skladu s izmijenjenim NPP-om nastavljena je u 1996. godini izobrazba polaznika šestog naraštaja šestomjesečne izobrazbe (naraštaja 6/6) započeta 11. rujna 1995. Izobrazba ovog naraštaja završena je 15. ožujka 1996. godine.²³ Izobrazbu je završilo 163 polaznika, razvrstanih u 9 nastavnih skupina (dvije skupine razine zapovjednika bojne pješaštva, po jedna skupina: za zapovjednika/načelnika bojne OMP-a, zapovjednika/načelnika divizije topništva, za zapovjednika/načelnika ABKO-a, za zapovjednika bojne ED-a, za načelnika tehničke službe, načelnika logističke službe, zapovjednika diviziona PZO-a). Naraštaj je postigao izvrstan uspjeh s prosječnom ocjenom 4,64.

S cjelokupnim sastavom provedena je stožerna ratna vježba pod nazivom "Kupa 1996". Pored pohvala i nagrada izrečene su stegovne mjere pismene opomene zbog kršenja općih pravila OSRH-a.

Paralelno s izobrazbom polaznika više izobrazbe tekla je temeljna izobrazba četvrtog naraštaja četveromjesečne izobrazbe (naraštaja 4/4) od 13. studenog 1995. godine do 22. ožujka 1996. godine.²⁴ Izobrazbu su uspješno završila 162 polaznika, svrstanih u 8 nastavnih skupina s izvrsnom prosječnom ocjenom 4,54. Polaznici su uspješno povezali stečena znanja tijekom školovanja s iskustvima iz Domovinskog rata. Cijela klasa je pohvaljena od Nastavničkog vijeća, a izrečeno je i 6 stegovnih mjera.

TABLICA 6. Nastavne skupine i rezultati polaznika na kraju izobrazbe.

Nastavna skupina	Završili izobrazbu	Srednja ocjena skupine	Broj polaznika s uspjehom:		
			Izvrstan	Vrlo dobar	Dobar
1. v/s P	24	4,63	18	6	-
2. v/s P	23	4,56	15	8	-
v/b TOP	19	4,55	14	4	1
v/b POB	18	4,54	12	10	-
v/s OMP	20	4,59	14	6	-
v/s VEZA	21	4,67	16	5	-
v/s INŽ	15	4,38	7	8	-
v/s PS	22	4,39	13	5	-
Ukupno	162	4,54	109	52	1

NPP je u cijelosti ostvaren s posebnim naglaskom na praktičnu izobrazbu – taborovanje, koje je provedeno od 4. do 10. travnja 1996. na vojnom poligonu Gašinci.

²³ Klasa 805-13/96-03/01, Ur.br. 3068-02/2-96-50.

²⁴ Klasa 805-13/96-03/01, Ur.br. 3068-02/2-56-51. Zagreb, 3.3.1996.

Novi naraštaj četveromjesečne izobrazbe (5/4) započeo je s nastavom 9. travnja, a završio 20. kolovoza 1996. godine,²⁵ dok naraštaj 6/4 započinje s izobrazbom 9. rujna 1996. godine. Na izobrazbu je došlo 184 polaznika te su svrstani u 9 nastavnih skupina. Praktične oblike izobrazbe naraštaj je izveo u vremenu od 25. srpnja do 1. kolovoza 1996. na vojnom vježbalištu Slunj. Izvedene su složene taktičke vježbe i bojna ciljanja iz topničko-raketnih sustava.

Svjedodžbu je dobio 181 polaznik (ukupna srednja ocjena ovoga naraštaja bila je 4,43), jedan je polaznik prešao na višu razinu izobrazbe, a dvojici polaznika je prekinuta izobrazba zbog prevelikog izbivanja s nastave. Zbog nepoštivanja vojne stege polaznici su kažnjeni s 12 opomena, 3 ukora te 2 prekida nastave. Pohvale su izrečene većem broju polaznika, te cijeloj nastavnoj skupini v/s Veze sa zapovjednikom zastavnikom Gordanom Pintarom.

Sedmi naraštaj šestomjesečne izobrazbe (naraštaj 7/6) započeo je s nastavom 15. travnja 1996. godine te je završio izobrazbu 8. studenoga iste godine.²⁶ Naraštaj su sačinjavala ukupno 122 polaznika, koji su bili razvrstani u 7 nastavnih skupina. Nakon temeljne izobrazbe, divizion PZO-a 27. srpnja 1996. godine nastavio je specijalističku izobrazbu u ZVU Zadar.

Nastavu je uspješno završilo 120, dok 2 polaznika nisu završila izobrazbu. Sukladno NPP-u, polaznici su prvi put radili i branili završni rad. Prosječna ocjena naraštaja bila je 4,49 – vrlo dobar uspjeh. Vladanje 105 polaznika ocijenjeno je uzornim, a 15 polaznika dobrim. Pohvaljeno je 20 polaznika, a posebno, za sudjelovanje u stožernim ratnim vježbama, pohvaljeno je 15 polaznika. Pukovnik Željko Dadić nagrađen je od strane Načelnika GS OSHV-a samokresom.

Zaključeno je da se ubuduće veća pozornost posveti selekciji kandidata planiranih za izobrazbu te da se nastoji smanjiti neopravdano izostajanje s nastave i ostvari bolja logistička potpora nastavi.

* * *

U godinama rata, a posebno poslije rata, potrebno je bilo stvoriti novi časnički kadar moderan, stručno osposobljen, tehnički stručan, jedinstven, oslobođen političkih, ideoloških i partijsko-političkih indoktrinacija. Potreban nam je bio časnik-profesionalac, vojno-stručno osposobljen koji zna valorizirati povijesna iskustva²⁷ i

²⁵ Klasa 805-13/96-03/01, Ur.br. 3068-02/2-96-40, Zagreb, 2.9.1996.

²⁶ Klasa 805-13/96-03/01, Ur.br. 3068-02/2-96-59, Zagreb, 12.11.1996.

²⁷ Znakovita je bila inicijativa Katedre za domovinski odgoj HVU (preko Odjela za političku djelatnost HVU) i njezinih profesora: mr. Ivica Hrastovića, Marina Perkovića, Damira Juga, Marka Buklijaša, Ante Nazora i Hrvoja Strukića, da se pride sustavnom i znanstvenom istraživanju Domovinskog rata i hrvatske vojne povijesti u suradnji sa odsjekom za povijest i Zavodom za hrvatsku povijest FF-a. NPP (često smo ga mijenjali) za predmete Domovinski odgoj, odnosno, Hrvatska vojna i politička povijest, bio je nepotpun, mitsko-nacionalno prenaglašeno intoniran, favorizirano je plemstvo, idealizirana prošlost, zaboravljen antifaziizam i doprinos partizana NOB-u i stvaranju avnojevske demokratske, federalne Hrvatske, bez koje ne bi bilo ni današnje samostalne RH. Ne kaže se bez razloga, da onaj koji ne poznaje svoju nacionalnu povijest (oslobođenu mita), ima šansu da je ponovi, ali u drugom izdanju.

stalno usvajati humanistička, vojno-stručna i tehnička znanja i kao cjelovita osoba obnašati funkcije u obrani građanskoga, demokratskoga, hrvatskog društva. Iz proteklog razdoblja izobrazbe časnika naučili smo da se boljom organizacijom, većim angažmanom nastavnika i polaznika, revizijom postojećih i izradom novih NPP-a, povezivanjem teoretske nastave s praktično-primijenjenim oblicima obuke, moguće bolje osposobiti časnike za njihove funkcionalne dužnosti u postrojbama.

KRATICE

ABKO	–	atombiološko kemijska obrana
ČŠHVU	–	Časnička škola Hrvatskog vojnog učilišta
DO	–	Domovinski odgoj
DŠ	–	Dočasnička škola
DVO	–	djelatna vojna osoba
ED	–	elektronsko djelovanje
GO	–	građanske osobe
HVO	–	Hrvatsko vijeće obrane
HVU	–	Hrvatsko vojno učilište
INŽ	–	inženjerija
MORH	–	Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
MTS	–	materijalno-tehnička sredstva
NPP	–	nastavni plan i program
OMP	–	oklopno-mehanizirane postrojbe
OS RH	–	Oružane snage Republike Hrvatske
POB	–	protuoklopna borba
PS	–	prometna služba
PU MORH	–	Personalna uprava Ministarstva obrane Republike Hrvatske
TOP	–	topništvo
TS	–	tehnička služba
ZMIN	–	zračno motrenje i navođenje
ZŠŠ	–	Zapovjedno-stožerna škola

EDUCATION OF OFFICERS AT THE CROATIAN MILITARY COLLEGE "PETAR ZRINSKI" OFFICER SCHOOL FROM 1994 TO 1996

Marko Buklijaš

Summary

Education of officers and non-commissioned officers, established in 1993, has continued in 1994 – 1996 period. The attendees of the four- and six-month courses took part in military operations Flash, Summer '95 and Storm in 1995 and continued their education afterwards. Five generations have finished the four-month educational programme and five generations completed the six-month programme during 1994, 1995 and 1996. A number of officers have completed various short courses, such as the course in pyrotechnics and in the command of technical military units or of reserve units from different fields of operation. The Education Plans and Programs have been modified and the applied MPRI – DTAP system to secure a higher level of information technology implementation, in accordance with the NATO standards. Through changes in the candidate selection process, as well as the continuous education of teachers, the selection of candidates improved both for teachers and students and the school achieved excellent results in 1994, 1995 and 1996.

Keywords: education, officers, Officers school, MPRI – DTAP, education plan and program, platoon/company level, battalion level

